Evoluția frontierei moldo-transilvane în istoriografia română

CZU: 930(498):[94:341.222](498.3+498.4)

Alexandru BEJENARU 0000-0001-6508-3917

Frontiera moldo-transilvană a reprezentat unul din cele mai timpurii hotare ale Țării Moldovei de la momentul întemeierii sale. Deși aceasta nu a devenit ținta unor conflicte politico-militare de anvergură, în comparație cu trecutul dinamic al frontierei moldo-polone, moldo-muntene sau a posesiunilor moldovene în Bugeac, istoria hotarului moldo-transilvan a beneficiat de o atenție sporită din partea istoricilor români, ale căror opinii și direcții de cercetare vor fi discutate în comunicarea de față.

Printre primii savanți ce s-au oprit asupra subiectului hotarului moldo-ardelean a fost Dimitrie Cantemir, care, în *Descrierea Moldovei,* menționa modificarea frontierei în folosul lui Ștefan cel Mare după conflictul său cu Matei Corvinul, noua linie pornind „...de la izvoarele Ceremușului spre izvoarele Sucevei, Moldovei, Bistriței și Trotușului până la râul Milcov și s-a pus ca hotar între cele două țări...". Epoca domniei lui Ștefan cel Mare a atras atenția istoricilor români mai ales în legătură cu cazurile Cetății-de-Baltă și a Ciceului, obținute de la regele Ungariei și rămase sub administrația succesorilor domnului Moldovei în prima jumătate a secolului XVI.

Contribuții majore în studiul genezei și evoluției frontierei moldo-ardelene vor data din perioada interbelică, cunoscând atât studii generale, cât și discutarea unor episoade particulare privind hotarul dintre cele două regiuni. Ioan C. Băcilă a oferit o primă reconstrucție a evenimentelor, care au determinat evoluția frontierei moldo-transilvane de la începuturi și până la unirea Principatelor Române din 1859. Alți istorici, precum Teodor Bălan și Victor Andrei, s-au oprit asupra delimitărilor de hotar cu autoritățile transilvane în zona muntelui Sahard în secolul XVII și, respectiv, cu autoritățile austriece în a doua jumătate a secolului XVIII.

În perioada postbelică, subiectul hotarului moldo-ardelean nu s-a bucurat de o atenție majoră comparativ cu perioada anterioară, cunoscând doar publicarea post-mortem, în 1973, a articolului lui T. Bălan despre conflictul dintre Moldova și Transilvania pentru regiunea Dornei. La etapa

actuală a istoriografiei române, remarcăm contribuțiile aduse de istoricul român Alexandru Daniel-Piticari în monografia sa, publicată în anul 2021, în care cercetătorul a tratat în mod amănunțit statutul dregătorilor de la frontiera moldo-ardeleană, luând în calitate de studiu de caz exemplul vornicilor ocolului domnesc al Câmpulungului Moldovenesc.